

Foranstaltninger, som er trufne administrativt under Krigen, tilsigter jeg ikke i mindste Maade at fremsætte Udtalelser, der kan opfattes som ondsindede overfor dem, der har staaet i Spidsen for den økonomiske Politik under Krigen, tværtimod. Jeg har under hele Krigssituationen tilladt mig ret frit at sige min Mening om de Foranstaltninger, jeg ikke var tilfreds med, men jeg har udtalt mig anerkendende om det, jeg fandt godt, og jeg vil bede om, at mine Ord maa blive forstaaet som det, de er: en virkelig Appel til mine Kolleger her i Tinget og til Regeringen om at gøre, hvad der er nødvendigt, for at vi kan komme igennem denne Vinter paa en Maade, som Befolkningen kan være tjent med, og som vi selv kan tage Ansvaret for.

Loven af 7. August 1914 er den Grundlov, hvorefter Regeringen handler i al økonomisk Politik, den blev enstemmigt vedtaget af begge Rigsdagens Ting, alle Rigsdagens Partier stemte for Loven af 7. August 1914, der giver Bemyndigelse til Prisregulering, Statsindkøb af Levnedsmidler, af Varer, til Ekspropriation o. s. v. Men allerede her blev der taget et Forbehold, som jeg meget beklagede, idet det ærede Medlem fra Æbeltøft (N. Neergaard) som Venstres Ordfører aftvang Regeringen et Løfte om at bruge denne Lov saa økonomisk som muligt. Jeg beklagede dette allerede paa det Tidspunkt; jeg udtalte mig ikke derom, men jeg forstod, at skulde denne Lov kun benyttes lempeligt, blev det ikke til Gavn for de smaa i Samfundet, men saa skete det, for at der skulde tages større Hensyn til de større Erhvervsgræne, til de besiddende, end vi fra vort Partis Side vilde have anset for rigtigt, hvis vi havde haft Magten. Det ærede Medlem fra Æbeltøft udtalte ved anden Behandling af Loven af 7. August 1914 følgende:

„Udvalget er enigt om, at det vil være nødvendigt, som Forholdene er, at faa en Lov af dette Indhold, det er ligeledes enigt om, at Detailbestemmelser efter Sagens Natur ikke vel kan træffes, at man ikke kan gøre andet paa dette saare vanskelige Omraade end give Regeringen en almindelig Bemyndigelse, saaledes som den her er begæret. Men vi har forvisset os om ved Forhandling med den højtærede Minister“ — altsaa Indenrigsministeren —, „at det ikke er Regeringens Mening at benytte denne Lov i større Udstrækning, end det maatte vise sig absolut nødvendigt, og at Regeringen navnlig ikke til-

sigter en almindelig Regulering af Varepriserne, men kun tilsigter en Regulering for enkelte Varers Vedkommende, hvor Almenvellet bydende kræver det, og hvor en Regulering med nogen Nytte kan gennemføres“.

Jeg ønsker at fremhæve, at hverken mit Parti eller Det radikale Venstre her i Rigsdagen har ønsket denne Udtalelse, har ønsket paa det Tidspunkt at begrænse Loven og paa Forhaand at slaa noget saadant fast; det er kommet fra anden Side, det er det ærede Medlem for Randers Amts 6te Valgkreds, der har været Ordfører for den Tankegang, at man skulde fare med Lempe. Det vil jeg ogsaa bede det ærede Medlem fra Give (N. C. Jensen) huske paa, naar han i Dag melder sig med en stærk Kritik overfor det, som paa visse Omraader er sket med Hensyn til den økonomiske Politik. Fra Socialdemokraternes Side stilledes der det Krav, at Staten skulde sikre Befolkningen følgende Hovedlivsfornödenheder, Levnedsmidler og lignende: Brød, Sukker, Fedt, Flæsk, Margarine eller Smør, Kartoffler, Brændsel og Husly. Vi hævdede, at det har Staten Pligt til under disse alvorlige og vanskelige Forhold at sikre den almindelige Befolkning, og det kunde Staten magte, og det forekommer mig, at man, bortset fra den Fortolkning, det ærede Medlem fra Æbeltøft vilde have lagt ind i Loven af 7. August 1914, godt kunde være gaet den Vej. Mit Partis Rigsdagsgruppe nedsatte et Udvalg paa 4 Medlemmer, bestaaende af det ærede Medlem fra Rønne (Hauge), det ærede Medlem fra Silkeborg (Jacob Christensen), Minister Stauning og mig, til at forhandle med Ministeriet om dette Spørgsmaal, og vi mødte hos Indenrigsministeren megen Velvillie overfor den Tanke, at Staten skulde tage denne Sag i sin Haand og sikre Befolkningen disse Hovedlivsfornödenheder og allervigtigste Eksistensmidler. Medens vi forhandlede, kom den store Debat om Rugmaksimalprisen, hvor vi, som var enige med Ministeriet, gennemførte en Dagsorden, der udtalte Tillid til den Politik, Ministeriet havde ført, og vi mente saa, at naar denne Dyst var udkæmpet, maatte vi arbejde videre i den Linie, her var fastslaaet, men man vedblev at kritisere Statens direkte Indgriben ved Maksimalpriser. Og hvad førte det til? Det førte ud i en ny Politik, den, vi er kommet ind i ved de senere Kornlove, hvor man slaar fast, at Brødkornsprisen skal rette sig efter Foderstofpriserne, vi er kommet ind paa den Poli-